

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Nader onderzoek Wet natuurbescherming

Wezep, sportpark de Brink

Gemeente Oldebroek

Datum: 28 september 2022

Projectnummer: 210468

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
1.3	Kwaliteitsborging	6
1.4	Definitie product	7
2	Wettelijk kader	8
2.1	Verboden en zorgplicht	8
2.2	Opzetvereiste	9
2.3	Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing	9
3	Ecologie van soorten	11
3.1	Gierzwaluw	11
3.2	Huismus	11
3.3	Vleermuizen	12
3.4	Kleine marterachtigen	14
4	Onderzoekmethodiek	15
4.1	Gierzwaluw	15
4.2	Huismus	15
4.3	Vleermuizen	16
4.4	Kleine marterachtigen	18
5	Resultaten	20
5.1	Gierzwaluw	20
5.2	Huismus	20
5.3	Vleermuizen	21
5.4	Kleine marterachtigen	26
6	Conclusie en advies	28
6.1	Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?	28
6.2	Broedperiode en zorgplicht	28
6.3	Vervolgstappen	28
	Geraadpleegde literatuur	29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Van Pallandtlaan 4 te Wezep bevindt zich een voormalig clubgebouw en aangrenzend sportterrein. De gemeente Oldebroek is voornemens het plangebied te herontwikkelen. Hiervoor worden het voormalig clubgebouw verbouwd, een aantal nieuwe gebouwen gerealiseerd en de houtsingels in het oosten en zuiden van het plangebied verwijderd.

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. In dit kader heeft Regelink Ecologie & Landschap reeds een quick scan natuur (Van der Hout, 2019) uitgevoerd. SAB heeft hiervoor in 2021 een quick scan update opgesteld (SAB, 2020). Uit deze onderzoeken blijkt dat op voorhand de aanwezigheid van nest- en verblijfplaatsen van verschillende soorten vleermuizen, huismus en gierzwaluw in het voormalig clubgebouw niet kan worden uitgesloten. Daarnaast kan essentieel foerageer- en leefgebied van kleine marterachtigen, huismus en vleermuizen in de houtsingels eveneens niet op voorhand worden uitgesloten. Voorliggende rapportage zet de bevindingen van het nader onderzoek naar deze soorten uiteen.

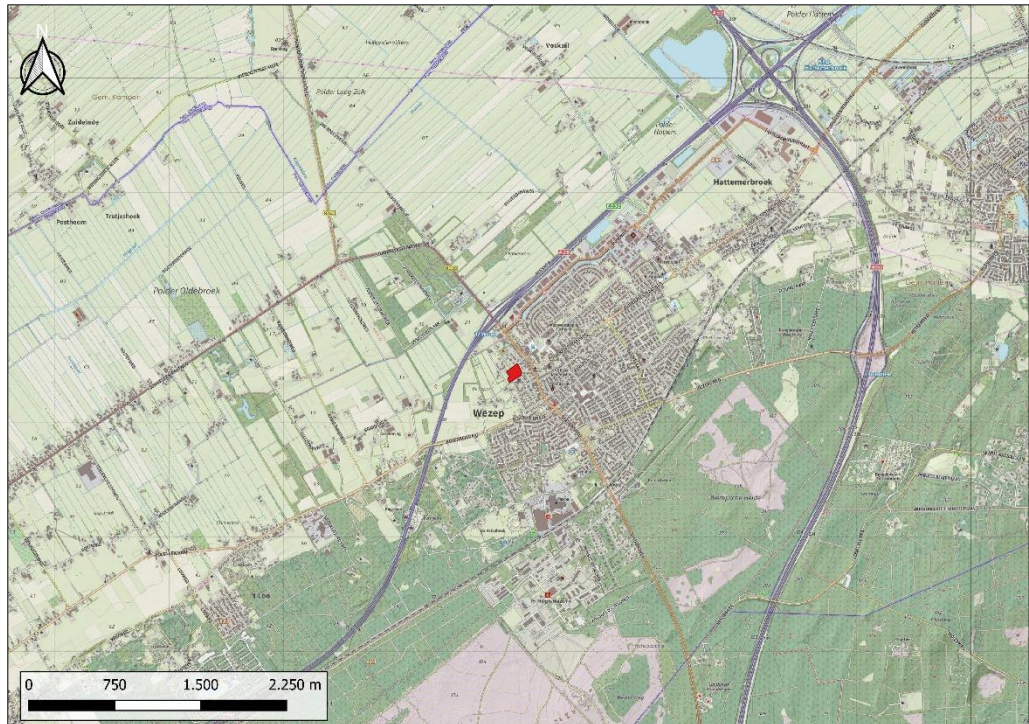
Het doel van het hierna beschreven onderzoek is om de aan- of afwezigheid aan te tonen van voornoemde soorten en om vast te stellen wat de functies van het plangebied en het omliggende terrein voor deze soorten zijn. Uiteindelijk wordt op basis van deze bevindingen een advies uitgebracht over de wettelijke consequenties hiervan en eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.2 Plangebied

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied bevindt zich binnen de bebouwde kom van Wezep (gemeente Oldebroek, provincie Gelderland). Wezep is een esdorp aan de rand van de Veluwe, gelegen tussen Hattemerbroek en 't Loo. Het plangebied is gelegen aan de westzijde van Wezep, nabij de A28 en de E323.

De directe omgeving van het plangebied kenmerkt zich aan de noordzijde door een weide, een bomenrij en een tuin. De oostzijde van het plangebied grenst aan de Van Pallandtlaan. De zuidzijde grenst deels aan parkeerplaatsen en voor de rest aan de Van Pallandtlaan. De westzijde grenst aan (paarden)weides.

Topografische kaart met de globale ligging van het projectgebied (rood). Bron: PDOK.

Luchtfoto met de globale ligging van het projectgebied (rood omkaderd). Bron: PDOK.

Op 9 december 2019 zijn tijdens het veldbezoek van de quick scan natuur (Van der Hout, 2019) navolgende foto's gemaakt. Deze geven een impressie van het plangebied. Het plangebied bestaat uit een voormalig clubgebouw met sportterrein,

omheind door houtsingels. Het clubgebouw staat in de zuidwesthoek van het plangebied en is opgetrokken uit baksteen. Het is deels één en deels twee bouwlagen hoog. Het deel met één bouwlaag heeft een plat dak. Het deel met twee bouwlagen een zadeldak met donkere dakpannen. De voormalige sportvelden worden nog wel beheerd, maar het is wel zichtbaar dat deze niet meer als sportvelden in gebruik zijn. Langs de noord- en zuidzijde staan ieder vier lichtmasten. Deze zijn inmiddels niet meer in gebruik. De houtsingels bestaan uit een mix van bomen en struiken.

Impressie van het projectgebied ten tijde van het veldbezoek van 8 december 2019.

1.2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zal het voormalig clubgebouw worden verbouwd tot een nieuw clubgebouw en fysiotherapiepraktijk. Tevens zal er een appartementencomplex en parkeerplaats in een parkachtige omgeving worden gerealiseerd. Hiervoor zullen de houtsingels ten oosten en westen van het plangebied grotendeels worden geveld en het hekwerk en verharding zal worden verwijderd. In navolgende afbeelding is een impressie van toekomstige situatie gegeven.

Eerste schets met landschappelijke uitgangspunten. Bron: gemeente Oldebroek

1.3 Kwaliteitsborging

Kwaliteit van het ecologisch onderzoek en het geleverde product staat bij SAB hoog in het vaandel. Mede daarom zijn wij aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Om te allen tijde aan onze standaard te voldoen, hanteren wij de volgende werkwijze:

- Het onderzoek wordt uitgevoerd conform geldige onderzoeksprotocollen, zoals het vleermuisprotocol (2021), de kennisdocumenten van BIJ12 (2017) en de soortinventarisatieprotocollen van het NGB (2017).
- Het afwijken van de protocollen vindt enkel plaats indien dit ecologisch goed te onderbouwen en te rechtvaardigen is.
- Het onderzoek wordt enkel uitgevoerd door deskundigen op het gebied van de betreffende soorten. Ecologen in opleiding tot deskundige zijn tijdens veldonderzoek altijd onder begeleiding van een deskundige. Onder een ecologisch deskundige verstaan we iemand met aantoonbare ervaring en kennis op het gebied van soortspecifieke ecologie en die voldoet aan één of meerdere van onderstaande punten (www.rvo.nl):
 - 1 Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
 - 2 Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
 - 3 Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
 - 4 Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Ne-

derland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied;

- 5 Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van de Nederlandse natuur.
- Nadat het eerste conceptrapport gereed is, beoordeelt een collega het rapport op inhoud en vorm. De auteur verwerkt de geplaatste opmerkingen of bespreekt deze met de beoordelaar om zo tot een eensluidend advies te komen.

1.4 Definitie product

Het product wat in deze rapportage geleverd wordt is een “nader onderzoek beschermde soorten” conform de begrippenlijst van het Netwerk Groene Bureaus (NGB 2020) en omvat daarmee alle eisen die het NGB aan dit product stelt.

2 Wettelijk kader

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming (wetten.overheid.nl). De artikelen waarin in dit hoofdstuk naar wordt verwezen, komen allen uit deze wet.

2.1 Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1 tot en met 3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5 tot en met 3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde dier- en plantensoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zo veel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.1.1 *Vogelrichtlijnsoorten*

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant, zoals vermeld in artikel 3.1: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

2.1.2 *Habitatrichtlijnsoorten*

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant, zoals vermeld in artikel 3.5: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

2.1.3 Andere soorten

Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet nog een aantal andere dier- en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant, zoals is weergegeven in artikel 3.10: het is verboden de beschermde diersoorten opzettelijk te doden of te vangen en om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en het is verboden om de beschermde plantensoorten opzettelijk te plukken, ontwortelen of te vernielen.

2.2 Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert (Europese Commissie, 2007). Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.3 Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden (artikel 3.10, lid 2). De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.1.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode (artikel 3.31). Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de Vogelrichtlijnsoorten, de Habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (artikel 3.31, lid 1 onder d). Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden (artikel 3.8 lid 1 en artikel 3.10 lid 2). Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en ha-

bitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen (artikel 3.8 lid 5). Voor de andere beschermde soorten zijn, naast deze wettelijke belangen, ook nog aanvullende belangen geldig (artikel 3.10 lid 2).

3 Ecologie van soorten

3.1 Gierzwaluw

Gierzwaluwen broeden in Nederland in stedelijk gebied. Ze broeden in kolonies, onder daken en in gebouwen. Veel gebruikte nestlocaties zijn onder scheefliggende of kapotte dakpannen, onder nokpannen, in gaten en kieren onder de dakrand en bij dakkapellen, daar waar het zink overloopt van de dakkapel naar de dakpannen. Daarnaast worden kunstmatige nestkasten of nestpannen, gaten in muren, gaten achter regenpijpen of ventilatieschachten als broedlocatie gebruikt. Nestlocaties dienen een vrije uitvliegroute op minimaal enkele meters boven de grond te hebben. Daken dienen verder minimaal een hellingshoek van 45 graden te hebben om als nestlocatie geschikt te zijn (BIJ12, 2017a).

Gierzwaluwen bevinden zich bijna hun hele leven in de lucht. Hun lichaamsbouw is dan ook perfect aangepast aan het vliegen in de lucht. Echter, de vleugels zijn niet gebouwd op het uit stilstand opvliegen. Het gevolg is dat gierzwaluwen zich te allen tijde naar beneden moeten kunnen laten vallen om in de vleugels te komen en weg te kunnen vliegen. Ook zijn de poten slecht ontwikkeld, omdat deze weinig worden gebruikt. Vanwege deze beperkingen zijn gierzwaluwen erg conservatief in het innemen van nieuwe broedplaatsen. Ze gebruiken dan ook jaren achtereen dezelfde nestplaats (BIJ12, 2017a).

3.2 Huismus

De huismus is sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is voornamelijk gebonden aan menselijke bebouwing. Ook voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem aanbiedt. De huismus is geen zeldzame soort, maar is de afgelopen jaren wel sterk achteruit gegaan. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in bebouwd gebied dient vanwege zijn associatie met de mens en zijn relatief algemene voorkomen vaak rekening gehouden te worden met aanwezigheid van de huismus.

De huismus broedt in losse kolonies van enkele tot tientallen broedparen. Grotere kolonies hebben vaak een beter broedresultaat dan kleinere kolonies. Kolonies groter dan 25 broedparen hebben een positief broedsucces en zijn zelfvoorzienend. Ook gaan nakomelingen op zoek naar andere kolonies. Bij kolonies kleiner dan 10 broedparen is vaak een negatief broedsucces en zijn individuen uit andere kolonies nodig om de verliezen aan te vullen. Bij kolonies tussen de 10 en 25 broedparen wisselt het broedsucces.

De huismus is zeer honkvast en stelt een aantal voorwaarden aan een geschikt leefgebied:

- Nestplaats: allereerst dienen geschikte nestplaatsen voorhanden te zijn. Huismussen broeden vaak onder pannendaken met ronde dakpannen. Onder platte pannen is te weinig ruimte om te broeden. Andere geschikte kieren in bebouwing worden ook gebruikt. De nestplaatsen liggen meestal niet in de volle zon, aangezien dakpannen door de zon erg heet kunnen worden;

- Voedsel: binnen maximaal enkele honderden meters van de nestplaats dient genoeg voedsel aanwezig te zijn. Volwassen dieren eten zaden van grassen en onkruiden, insecten, bessen, bloemknoppen, maar ook al het voedsel wat de mens aanbiedt, zoals voedsel uit voedersilo's en etensresten. De voedselvoorziening moet het gehele jaar aanwezig zijn. In de broedperiode hebben de jongen eiwitrijk voedsel nodig, zoals bladluizen, muggen, vliegen en rupsen. Daarom moeten struiken, of andere vormen van groen aanwezig zijn waarin de huismussen dit voedsel voor hun jongen kunnen vinden;
- Water: huismussen hebben water nodig. Dit vinden ze op allerlei plekken, zoals in een dakgoot of een speciale drinkbak;
- Beschutting: huismussen zijn een makkelijke prooi voor roofdieren als sperwers. Binnen enkele meters van de voedselbronnen dient daarom beschutting aanwezig te zijn. Dit bestaat voornamelijk uit dichte, groenblijvende struiken.

De huismus gebruikt zijn nest het gehele jaar door. Met name tijdens de broedperiode (april tot en met augustus) en tijdens vorstperiodes is de huismus erg afhankelijk van de broedplaats. Eventuele verstoringen aan het nest mogen daarom in ieder geval niet in deze periodes plaatsvinden.

3.3 Vleermuizen

Elke vleermuissoort heeft een eigen specifiek scala aan eisen waaraan een leefgebied moet voldoen, om zich succesvol te kunnen handhaven. De verblijfplaatsen, vliegroottes en foerageergebieden nemen hierin een centrale plaats in. Deze worden hieronder besproken.

3.3.1 *Verblijfplaats*

Net als alle zoogdieren zoeken ook vleermuizen een beschermde ruimte op om te slapen, hun jongen te baren en groot te brengen. Dit is de zogenaamde vaste rust- en verblijfplaats. Vleermuizen bezitten door het jaar heen een groot scala aan verschillende soorten verblijfplaatsen om in bovengenoemde behoefte te voorzien. Er wordt voor deze diergroep onderscheid gemaakt tussen kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen. In de kraamverblijfplaats worden de jongen (één per vrouwtje) gebaard en gezoogd. In dergelijke verblijfplaatsen scholen meerdere vrouwtjes (met jongen) bij elkaar. De omvang van een dergelijke kolonie verschilt per locatie en per soort. Van de gewone dwergvleermuis is bijvoorbeeld bekend dat zij groepen vormt van circa 50 tot 120 individuen (BIJ12, 2017c). Bij de laatvlieger zijn deze groepen geregeld kleiner: 10 tot 60 vrouwtjes (Dietz et al., 2011).

In zomerverblijfplaatsen bevinden zich de volwassen mannetjes en vrouwtjes die zich niet voortplanten. Hier zijn geen grote groepen vleermuizen aanwezig. In de paarverblijfplaatsen vindt de paring plaats. Mannetjes bezetten dan een verblijfplaats met daaromheen zijn territorium en proberen vrouwtjes hiernaartoe te lokken om te paren. In de winterverblijfplaats overwinteren de vleermuizen (www.vleermuis.net). Gewone dwergvleermuizen kunnen zowel in kleine als in grote groepen overwinteren (BIJ12, 2017c). De meervleermuis overwintert weer in grotten of bunkers en andere soorten trekken weg uit Nederland naar warmere oorden (www.vleermuis.net).

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten (Dietz et al., 2011; Zoogdiervereniging en Probos, 2012).

Vleermuizen leven door het jaar heen in een netwerk van verschillende verblijfplaatsen, maar ook in een netwerk van verschillende verblijfplaatsen tijdens hetzelfde seizoen. Afhankelijk van soort en situatie is er sprake van een hoofdverblijfplaats met satellietverblijfplaatsen of van meer gelijkwaardige verblijfplaatsen. Zelfs kraamverblijfplaatsen kunnen van de ene op de andere dag verlaten zijn, waarbij de vrouwtjes hun jongen hangend aan de buik met zich meedragen. Tussen winterverblijfplaatsen wordt minder gewisseld (www.vleermuis.net). Bij de gewone dwergvleermuis liggen alle verblijfplaatsen binnen een straal van 20 kilometer bijeen (BIJ12, 2017c). Bij grotere vleermuissoorten als de rosse vleermuis is dit gebied vele malen groter (BIJ12, 2017d).

3.3.2 Vliegroutes

Vanuit hun verblijfplaatsen moeten de vleermuizen hun weg kunnen vinden op zoek naar voedsel. Met behulp van hun sonar moeten ze wegwijs worden in de omgeving tussen verblijfplaats en foerageergebied. Bepaalde vleermuissoorten, zoals de gewone dwergvleermuis, gebruiken hiervoor vaak een vaste route naar het foerageergebied. Lijnvormige elementen als een bomenrij of watergang met opgaande begroeiing zijn hierbij vaak belangrijk voor hun oriëntatie (www.vleermuizenindestad.nl, Limpens et al., 2004).

3.3.3 Foerageergebied

Vleermuizen gebruiken verschillende typen gebieden om voedsel te vinden. Hiertoe heeft elke vleermuissoort zich op enige wijze gespecialiseerd. Een overeenkomst is dat ze allen beschutting van wind zoeken. Enerzijds om energie te besparen, anderzijds vanwege de hoeveelheid insecten. De gewone dwergvleermuis foerageert bijvoorbeeld vooral in open ruimtes in bosachtig gebied of langs wind beschutte, lijnvormige elementen, zoals bomenrijen of watergangen (BIJ12, 2017c). De laatvlieger foerageert ten opzichte van de gewone dwergvleermuis in dezelfde soort gebieden maar dan hoger in de lucht en zolang de wind het toe laat boven opener terrein. De watervleermuis foerageert meestal boven open water (www.vleermuizenindestad.nl).

3.3.4 Jaarcyclus vleermuizen

Vleermuizen gebruiken dus een netwerk van deelleefgebieden met verschillende functies. De in Nederland meest voorkomende soorten volgen daarbij een duidelijke seizoenscyclus: beginnend bij winterslaap, achtereenvolgens migratie, kraamperiode,

balts- of paartijd, trek en tenslotte weer winterslaap (www.vleermuizenindestad.nl). zie onderstaand tijdschema.

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
activiteit	winterslaap			migratie		kraamtijd		paartijd / migratie			winterslaap	
functie	winterverblijf			tussen- verblijf		kraamverblijfplaats / zomerverblijfplaats		paarverblijfplaats			winter- verblijfplaats	

Jaarcyclus van vleermuizen. Bron: Zoogdiervereniging

3.4 Kleine marterachtigen

3.4.1 *Bunzing*

De bunzing heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. De soort kan ook voorkomen in een bebouwde omgeving met veel groen en in open bossen. De bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van konijn, mol, vos en das, maar ook steenhopen, holle bomen en boomwortels worden als schuilplaats gebruikt (Bouwens, 2017).

3.4.2 *Hermelijn*

De hermelijn leeft in een kleinschalig landschap waar voldoende dekking en open water aanwezig is. De soort mijdt bossen en de bebouwde kom. Als verblijfplaats worden meestal oude mollen of konijnenholen gebruikt, maar de soort kan ook voorkomen in bijvoorbeeld holten in bomen, of houtstapels (Bouwens, 2017). Een gang of hol met een doorsnede van vijf centimeter is al groot genoeg om een hermelijn te huisvesten.

3.4.3 *Wezel*

De wezel is niet gebonden aan een bepaald landschapstype maar heeft een voorkeur voor een kleinschalig (cultuur-)landschap. Een vereiste is wel dat er voldoende dekking aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van bosschages, houtstapels of heggen. De soort komt ook wel voor in een groene bebouwde omgeving. De soort mijdt natte gebieden. Als verblijfplaats gebruiken ze onder meer houtstapels, oude hopen van muizen, ratten en konijnen (Bouwens, 2017).

4 Onderzoekmethodiek

4.1 Gierzwaluw

Het onderzoek om aan- of afwezigheid van nesten van gierzwaluwen aan te tonen is grotendeels uitgevoerd conform het kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017a). Het voldoet dan ook aan de volgende voorwaarden:

- minimaal drie inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen;
- in de periode van 1 juni tot en met 15 juli;
- waarvan minimaal één inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli;
- tijdens goede weersomstandigheden (droog, niet te veel wind).

Het kennisdocument Gierzwaluw stelt dat de onderzoekstijd van twee uur voor zonsondergang tot zonsondergang moet zijn. Onze ervaring is echter dat bij zonsondergang nog niet alle gierzwaluwen zijn ingevlogen. Invliegende individuen zijn juist zeer waardevol om de nestlocaties vast te stellen. Om deze laat invliegende gierzwaluwen niet te missen, loopt onze onderzoekstijd van 1,5 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang.

Gezien de grootte van het plangebied is ervoor gekozen om de locatie van de nesten te bepalen door middel van het waarnemen van in- en uitvliegende gierzwaluwen. Dergelijke nestlocatietellingen leveren de beste resultaten op. Hierbij is 15 tot 30 minuten gepost per strategisch gekozen plek, van waaruit verschillende potentiële nestlocaties overzien kunnen worden. Alle in- en uitvliegende gierzwaluwen zijn genoteerd en de locaties zijn op een kaart bijgehouden. Naast in- en uitvliegende individuen zijn ook laagvliegende, luid roepende vogels genoteerd. Dit gedrag duidt er namelijk op dat een nestlocatie in de buurt aanwezig is (BIJ12, 2017a). Daarnaast is ook bijgehouden hoeveel gierzwaluwen maximaal hoog boven en in de omgeving van het plangebied rondvliegen.

De veldbezoeken zijn uitgevoerd op 8 juni, 26 juni en 13 juli 2022, bij goede weersomstandigheden. Onderzoeken zijn uitgevoerd door één deskundige onderzoeker.

De afwezigheid van broedende gierzwaluwen is met bovengenoemde methode voldoende aannemelijk gemaakt als er geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest.

4.2 Huismus

Het inventariseren van huismussen vindt plaats door zichtwaarnemingen. Door ongeveer een uur in een bepaald gebied te inventariseren wordt een goed beeld gekregen van de aan- of afwezigheid van huismussen in een gebied. Aanwezigheid van huismusnesten kan op verschillende manieren worden aangetoond. Er mag uit worden gegaan van een huismusnest bij de volgende waarnemingen:

- 1 Waarneming van nest of nestbouw;
- 2 Bezoek van een huismus aan een potentiële nestplaats;
- 3 Transport van voedsel of ontlastingspakketjes;

- 4 Bedelende jongen in een nest;
- 5 Van 10 maart tot 20 juni een zingend mannetje;
- 6 Van 10 maart tot 20 juni aanwezigheid van een paartje;
- 7 Van 10 maart tot 20 juni baltsgedrag.

De laatste drie type waarnemingen zijn het makkelijkst te doen. Nadeel is wel dat de precieze nestlocatie dan nog niet geheel duidelijk is. Daarom is gewacht tot een huismus een potentiële nestplaats echt bezoekt (bijvoorbeeld in nestkast vliegen, of onder dakrand kruipen). De laatste drie type waarnemingen dienen onder de juiste onderzoeksomstandigheden uit te worden gevoerd. Droog, weinig wind, in de ochtend vanaf 1 à 2 uur na zonsopkomst op geluidsluwe momenten.

Om afwezigheid van de huismus met voldoende zekerheid vast te stellen, dienen twee inventarisatierondes in de periode van 1 april tot en met 15 mei uitgevoerd te worden met een tussenperiode van minimaal tien dagen (Kennisdocument Huismus, 2017). De veldbezoeken zijn uitgevoerd op 26 april en 12 mei 2022, bij geschikte weersomstandigheden.

4.3 Vleermuizen

4.3.1 Onderzochte soorten, functies en onderzoeksomstandigheden

Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden volgens de richtlijnen zoals deze zijn verwoord in het Vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus, 2021). Om aan deze richtlijnen te kunnen voldoen is allereerst beoordeeld welke vleermuissoorten mogelijk in het plangebied voor kunnen komen en welke functies het voor deze soorten kan vervullen. Deze beoordeling is gebaseerd op de bekende verspreiding van in Nederland voorkomende vleermuizen, de ecologie van de soorten en de aangetroffen situatie. In navolgend overzicht is deze beoordeling uiteengezet.

Beoordeling van mogelijk aanwezige soorten en de functies die de situatie in het onderzoeksgebied zou kunnen vervullen (x = functie is niet uit te sluiten, - = functie is uit te sluiten).

Vleermuissoort	Kraam- verblijf	Zomer- verblijf	Paar- verblijf	Winter- verblijf	Foe- gebied	Vlieg- route
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	-	x	x
Ruige dwergvleermuis	-	x	x	-	x	x
Kleine dwergvleermuis	x	x	x	-	x	x
Laatvlieger	x	x	-	-	x	-
Gewone grootoorvleermuis	-	-	-	-	x	x
Tweekleurige vleermuis	-	-	-	-	x	-

De mogelijk aanwezige vleermuissoorten en functies, zoals weergegeven in voorgaand overzicht, zijn in dit onderzoek onderzocht. Afhankelijk van de functies die onderzocht worden (verblijfplaatsen, foerageergebied, vliegroute), worden hierbij alle bijbehorende soorten onderzocht, tenzij anders in navolgende tabel vermeld. Om voor deze soorten te voldoen aan de onderzoekseisen van het vleermuisprotocol zijn de veldbezoeken uitgevoerd zoals is weergegeven in navolgende tabel. In deze tabel zijn ook de weersomstandigheden en het aantal onderzoekers weergegeven.

Data, tijden, onderzoeksomstandigheden en onderzochte functies tijdens de uitgevoerde onderzoeken.

Veldonderzoeksdata	06-06-2022	08-06-2022	10-06-2022	13-07-2022	01-08-2022	22-08-2022	14-09-2022
Zon op	05:16	05:15	05:14	05:29	05:56	06:30	07:08
Zon onder	21:54	21:56	21:57	21:54	21:28	20:47	19:54
Tijd (start)	21:54	21:56	03:14	21:54	21:28	23:00	21:00
Tijd (eind)	00:25	23:57	05:14	23:55	00:00	01:00	23:00
Temperatuur (°C)	13 – 12	15 – 13	12 – 11	17 – 15	18 – 13	19 – 16	16 – 13
Windkracht (Bft)	3	1	2 – 1	2	1	1	1
Neerslag	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen	Geen
Weersomstandigheden	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
Aantal onderzoekers	3	2	2	2	3	2	2
Onderzochte soorten, bij functie behorend	Alle	Alle	Alle behalve laatvlieger	Alle	Alle	Alle	Alle
Onderzochte Functies							
Kraamverblijfplaatsen		x	x	x			
Zomerverblijfplaatsen		x	x	x			
Paarverblijfplaatsen						x	x
Foerageergebied	x				x		
Vliegroutes	x				x		

4.3.2 Methode

De onderzoekers hebben zich gedurende het veldonderzoek over het onderzoeksgebied verspreid en gezocht naar vleermuizen door middel van zichtwaarnemingen en het gebruik van batdetectors. Navolgende waarnemingen zijn belangrijk en zijn in ieder geval genoteerd:

- Vleermuizen die in of uit een gebouw, boom, etc. vliegen. Dit wijst op de aanwezigheid van een verblijfplaats;
- Zwermgedrag; vleermuizen die een tijdje en op een typische manier op een bepaalde plek rondvliegen. Vaak met meerdere vleermuizen, maar kan ook alleen. Dit kan duiden op een verblijfplaats.
- Paargedrag, zoals baltsactiviteit van mannelijke vleermuizen. Dit kan bijvoorbeeld wijzen op de aanwezigheid van een paarterritorium en paarverblijfplaatsen.
- Foeragerende vleermuizen. Hierbij is van belang hoeveel vleermuizen foerageren en of nog andere functies in de buurt aanwezig zijn. Op basis van deze waarnemingen is bepaald of sprake is van essentieel foerageergebied.
- Meerdere vleermuizen die een bepaalde route vliegen. Dan is meestal sprake van een vliegroute van vleermuizen. Op basis van deze waarnemingen en een inschatting van de omgeving is bepaald of sprake is van een essentiële vliegroute.

4.3.3 Batdetectors

Het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen is uitgevoerd door middel van zichtwaarnemingen en onderzoek met batdetectors. In dit onderzoek zijn de typen Petterson D240X en Petterson M500 gebruikt. Een batdetector is een apparaat dat de onhoorbare, ultrasone geluiden van vleermuizen opvangt en vertaalt in voor mensen hoorbare geluiden. Door interpretaties van ritme, klank en hoogte van het door het apparaat uitgezonden geluid kunnen de meeste soorten vleermuizen worden onderscheiden en op naam worden gebracht. Met behulp van deze detectoren kunnen op-

names worden gemaakt die eventueel achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van computerprogramma's. Met name voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

4.3.4 Weersomstandigheden

De vleermuisveldbezoeken mogen alleen bij goede weersomstandigheden uitgevoerd worden. Deze eisen zijn ook in het vleermuisprotocol opgenomen. Als de weersomstandigheden onvoldoende zijn, is de vleermuisactiviteit lager dan bij goede weersomstandigheden en geven de waarnemingen geen goed beeld van het vleermuisgebruik van het plangebied. In dit geval zijn alle veldbezoeken bij goede weersomstandigheden uitgevoerd. Weergegevens zijn geraadpleegd via de websites van het KNMI, Weer.nl en Buienradar.nl.

4.3.5 Massawinterverblijfonderzoek

Van de gewone dwergvleermuis is bekend dat deze gebruik maakt van massawinterverblijfplaatsen. Zodra het in de herfst en winter echt koud wordt, trekken de gewone dwergvleermuizen van hun solitaire winterverblijfplaatsen (vaak zijn dit ook zomer-, kraam-, of paarverblijfplaatsen (BIJ12 2017c)) naar massawinterverblijfplaatsen. Zover bekend zijn dit voornamelijk grote, massieve gebouwen, waar ze diep weg kunnen kruipen in diepe spleetvormige ruimten zoals een spouw, dilatatievoeg of hol vloerelement (Brekelmans & Korsten, 2014).

Het clubgebouw is beperkt in grootte en niet hoog. Tevens kunnen vleermuizen in dit gebouw niet diep wegkruipen. Daarom kan de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats binnen het plangebied worden uitgesloten.

4.4 Kleine marterachtigen

Het plangebied vormt door de houtsingels een geschikte leefomgeving voor kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel). Om het gebruik van het plangebied door kleine marterachtigen in kaart te brengen zijn op 26 april 2022 twee 'struikrovers' geplaatst. De Struikrover is een wildcamera die in een schuin afgesneden pvc buis is gemonteerd. Aan de ingang van de buis wordt een lokmiddel, zoals een blikje sardines op olie, geplaatst. De camera wordt op fotostand gezet, waarbij het drie foto's per trigger maakt. De struikrovers zijn op een geschikte locatie geplaatst; op een beschutte, afgelegen plek. Op 8 juni 2022 zijn de batterijen en SD-kaartjes verwisseld. De struikrovers zijn op 28 juni weer opgehaald, waarna de foto's zijn geanalyseerd. In navolgende afbeelding zijn de locaties van de geplaatste struikrovers weergegeven.

Luchtfoto met de locaties van de twee struikrover (gele punten). Bron: PDOK.

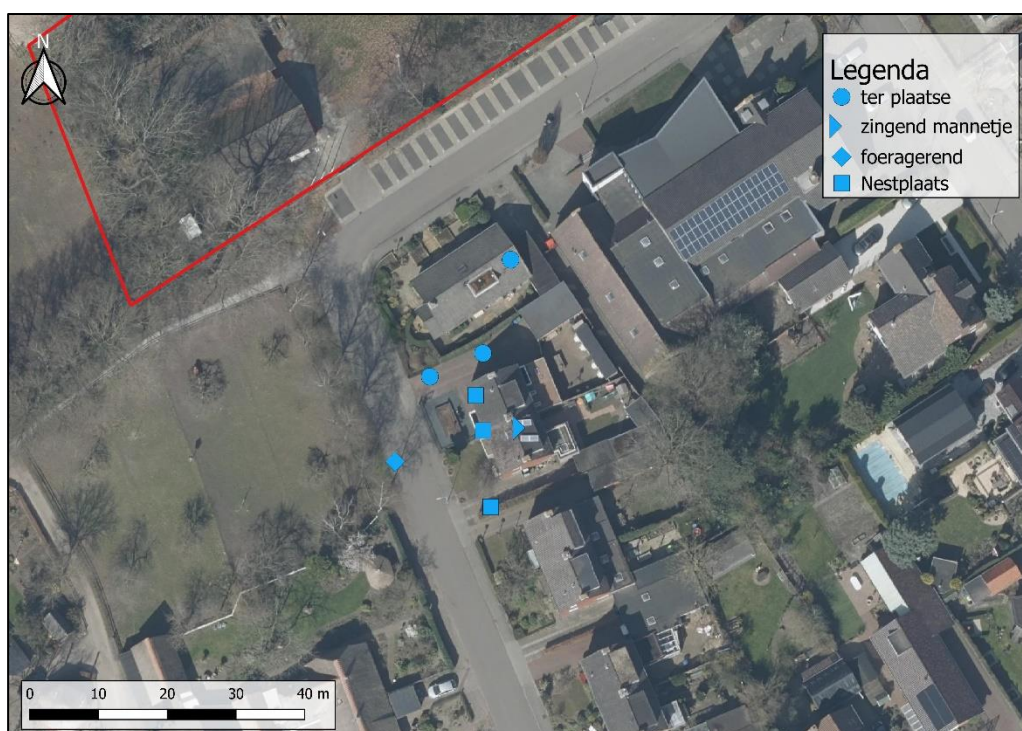
5 Resultaten

5.1 Gierzwaluw

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn invliegende gierzwaluwen waargenomen. In de omgeving zijn ook geen invliegende gierzwaluwen waargenomen. Derhalve kan een broedgeval van een gierzwaluw binnen en in de directe omgeving van het plangebied worden uitgesloten. Er zijn tijdens de veldbezoeken alleen een klein aantal (1 – 5 individuen) hoog boven het plangebied foeragerend waargenomen. Deze gierzwaluwen toonden echter geen enkele binding met de bebouwing binnen het plangebied.

5.2 Huismus

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn huismussen binnen het plangebied waargenomen. Nestplaatsen en foerageergebied van de huismus zijn daarom in het plangebied niet aanwezig. In de woningen ten zuiden van het plangebied zijn wel broedgevallen van huismussen aangetroffen. Navolgende afbeelding visualiseert de waarnemingen ten zuiden van het plangebied.

Luchtfoto met de verschillende waarnemingen van huismussen (blauwe figuren) ten zuiden van het plangebied (rode lijn). Bron: PDOK.

5.3 Vleermuizen

5.3.1 *Onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied*

5.3.1.1 6 juni 2022

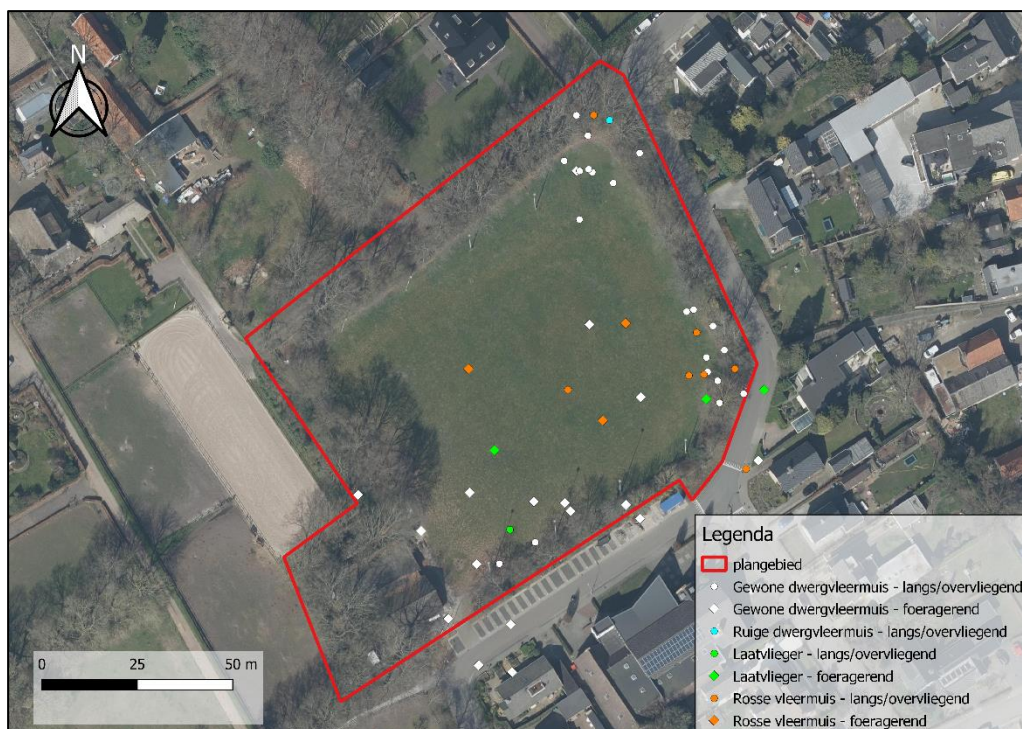
Tijdens het veldbezoek werd de eerste waarneming van een vleermuis gedaan om 22:19 uur. Het betrof een gewone dwergvleermuis die vanuit het noordoosten richting het zuidwesten vloog, tussen de bomen door. Gedurende het veldbezoek waren er meer waarnemingen van de gewone dwergvleermuis. In de zuidoostelijke hoek van het plangebied werden de meeste waarnemingen gedaan van zowel foeragerende als overvliegende gewone dwergvleermuizen. Tevens vloog er tijdens het veldbezoek af en toe een rosse vleermuis hoog over. Tweemaal is waargenomen dat een rosse vleermuis gebruik maakte van de bomenrij om 22:34 en 22:39.

Verder is er één waarneming van een overvliegende laatvlieger aan de westzijde van het plangebied. Deze vloog over om 22:25. Ook vloog er een ruige dwergvleermuis over om 23:06. Andere soorten zijn tijdens dit veldbezoek niet waargenomen. Tijdens het veldbezoek bleek dat de aanwezige vleermuizen gebruik maakte van de bomenrijen. Er is echter geen duidelijke richting waarin de vleermuizen vlogen.

5.3.1.2 1 augustus 2022

De eerste vleermuis werd om 21:50 waargenomen. Het betrof een rosse vleermuis die hoog boven het veld aan het foerageren was. Gedurende de avond vloog er af en toe een rosse vleermuis hoog over. De eerste gewone dwergvleermuis vloog over om 21:54. De vleermuis maakte geen gebruik van de bomenrij. Tussen 22:00 en 22:30 zijn er ongeveer vier gewone dwergvleermuizen waargenomen die de noordelijke bomenrij gebruikte als vliegroute. De vleermuizen kwamen vanuit de wijk ten oosten van het plangebied. Later op de avond (22:19) waren ongeveer vier gewone dwergvleermuizen aan het foerageren boven de bomen bij het clubgebouw. Tussen 22:13 en 22:32 was er ook een laatvlieger die op deze plek aan het foerageren was. Geen van allen toonde binding met de te kappen bomenrijen.

Om 22:42 zijn er enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen die gebruik maakte van de zuidelijke bomenrij. Verder zijn er nog een aantal rosse vleermuizen en laatvliegers waargenomen. Geen van allen toonde binding met de te kappen bomenrijen. Er kan dan ook worden geconcludeerd dat de bomenrijen niet dienen als essentiële vliegroute voor vleermuizen. Navolgende afbeelding visualiseert de waarnemingen van het vliegroute onderzoek.

Overzicht van alle waarnemingen tijdens het onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied.

5.3.2 Kraam- en zomerverblijfonderzoek

5.3.2.1 8 juni 2022

Tijdens het veldbezoek werd de eerste waarneming van een vleermuis gedaan om 22:15 uur. Het betrof een overvliegende gewone dwergvleermuis. Gedurende het veldbezoek waren er meer waarnemingen van de gewone dwergvleermuis (22:20, 22:32, 23:15). Alle vleermuizen zijn waargenomen boven de bomen rondom het clubgebouw. Tevens zijn er waarnemingen van verschillende vleermuissoorten die aan het foerageren waren; een laatvlieger om 23:00 en 23:15, een *Myotis* soort om 22:58, een rosse vleermuis om 22:20 en 22:59 en een ruige dwergvleermuis om 23:20.

Andere soorten zijn tijdens dit veldbezoek niet waargenomen. In- of uitvliegende individuen uit de bebouwing zijn niet waargenomen.

5.3.2.2 10 juni 2022

Tijdens het ochtendbezoek werd de eerste waarneming van een vleermuis gedaan om 03:27 uur. Het betrof een foeragerende gewone dwergvleermuis. Gedurende het veldbezoek was er weinig activiteit van vleermuizen in het plangebied. Zo zijn er maar drie andere waarnemingen gedaan van (foeragerende) gewone dwergvleermuizen (3:49, 4:23 en 4:32). Alle vleermuizen zijn waargenomen bij de naastgelegen bomen die ten oosten van het clubgebouw staan.

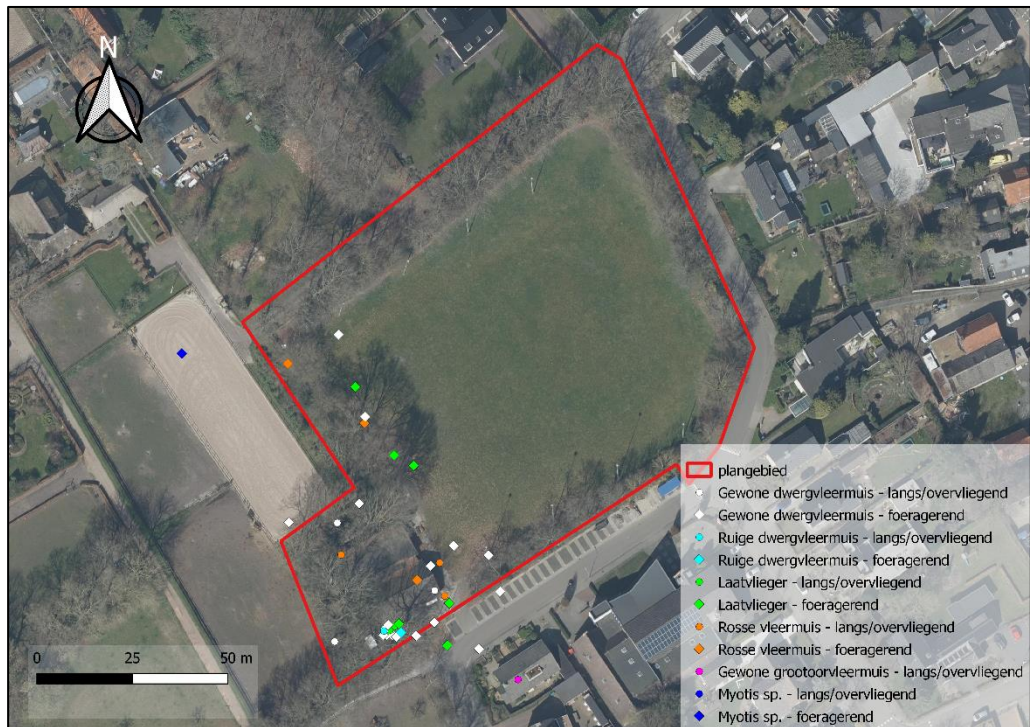
Andere soorten zijn tijdens dit veldbezoek niet waargenomen. In- of uitvliegende individuen uit de bebouwing zijn niet waargenomen.

5.3.2.3 13 juli 2022

Tijdens het avondbezoek werd de eerste waarneming van een vleermuis gedaan om 22:08 uur. Het betrof een overvliegende rosse vleermuis. De eerste waarnemingen

van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waren respectievelijk om 22:12 en 22:18. De rosse vleermuis en de laatvlieger kwamen vanuit noordwestelijke richting overgevlogen. De gewone dwergvleermuis kwam vanuit zuidoostelijke richting. Gedurende het veldbezoek waren er meer waarnemingen van foeragerende laatvliegers en gewone dwergvleermuizen. Vrijwel alle waarnemingen zijn gedaan in het zuidwesten van het plangebied boven de bomen die rondom het clubgebouw staan.

Andere soorten zijn tijdens dit veldbezoek niet waargenomen. In- of uitvliegende individuen uit de bebouwing zijn niet waargenomen. Navolgende afbeelding visualiseert de waarnemingen van het kraam- en zomerverblijfonderzoek.

Overzicht van alle waarnemingen tijdens het kraam- en zomerverblijfonderzoek

5.3.3 Paarverblijfonderzoek

5.3.3.1 22 augustus 2022

Tijdens dit veldbezoek werd de eerste vleermuis waargenomen om 23:10 uur. Het betrof een laatvlieger die langsvloog ten zuiden van het clubgebouw. In de loop van het veldbezoek werden nog enkele andere laatvliegerwaarnemingen. Om 0:06 uur werd door deze soort ook even in de zuidwesthoek van het plangebied gefoerageerd.

Ook is de gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze werd zowel foeragerend als baltzend waargenomen. Deze soort baltste zo nu en dan ten zuiden van het plangebied rond de daar aanwezige woningen. Om 23:15 uur werd ook in de buurt van het clubgebouw gefoerageerd.

Om 0:18 uur vloog ook eenmaal een rosse vleermuis over het plangebied. Ten noorden, wat verder van het plangebied werd ook een sociale roep van een ruige dwergvleermuis gehoord (23:27 uur).

5.3.3.2 14 september 2022

Tijdens het veldbezoek zijn er geen baltsroepjes gehoord binnenin het plangebied. Wel werd wederom ten zuiden van het plangebied gebaltst door een gewone dwergvleermuis, rond het woonhuis op de van Pallandtlaan 25. Daar zijn de eerste baltsroepjes waargenomen om 21:19. Deze baltsende gewone dwergvleermuis vertoonde echter geen binding met het plangebied. Op basis van de twee veldbezoeken in de paarperiode kan gesteld worden dat ten zuiden van het plangebied een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis aanwezig is. Navolgende afbeelding visualiseert de waarnemingen van beide veldbezoeken van het paarverblijfonderzoek.

Overzicht van alle waarnemingen tijdens het paarverblijfonderzoek

5.3.4 **Aanwezigheid essentiële elementen**

Voor vleermuizen zijn alle vormen van verblijfplaatsen essentiële elementen om de huidige staat van instandhouding niet aan te tasten. In het plangebied is echter geen verblijfplaats van vleermuizen aanwezig.

Ook foerageergebieden en vliegroutes kunnen essentiële elementen vormen. In dit geval wordt er redelijk veel gefoerageerd boven de bomen ten westen van het clubgebouw. Echter worden deze bomen met de geplande renovatiewerkzaamheden niet aangetast. Ook worden de bomenrijen ten oosten van het plangebied af en toe gebruikt door vleermuizen om te foerageren. Deze bomenrijen zullen wel worden verwijderd. Echter blijft de bomenrij ten noorden van het plangebied wel behouden. Daarbij is er in de buurt van het plangebied ruim voldoende groen aanwezig waar vleermuizen naar kunnen uitwijken om te foerageren. Met de werkzaamheden treedt dan ook geen negatief effect op, op het aanwezige foerageergebied voor vleermuizen.

Met de geplande ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen grotendeels de bomenrijen langs de zuid- en ooststrand van het plangebied. Echter kan er door het vliegrouteonderzoek worden uitgesloten dat deze bomen dienen als een belangrijke vliegroute. De route wordt namelijk maar zeer beperkt als zodanig gebruikt door vleermuizen. De verwachting is dat deze vleermuizen in de directe omgeving voldoende alternatieven hebben om zich te verplaatsen, bijvoorbeeld langs de noord- en westrand van het plangebied. Met de geplande ruimtelijke ontwikkeling is een negatief effect op vliegroutes van vleermuizen dan ook niet te verwachten.

5.4 Kleine marterachtigen

5.4.1 *Struikrover 1*

Op deze locatie zijn geen kleine marterachtigen waargenomen. Wel werd meerdere malen een egel waargenomen.

Foto van een egel op 1 juli 2022.

5.4.2 *Struikrover 2*

Op deze locatie zijn geen kleine marterachtigen waargenomen. Wel werd een steenmarter (zie navolgende afbeelding) en meerdere malen een vos waargenomen. De steenmarter is een wettelijk beschermde soort. Volgens de quick scan van Regelink zijn voortplantingsplaatsen in het plangebied niet te verwachten. Uit dit onderzoek blijkt dat de steenmarter wel in het plangebied aanwezig is. De soort zal het plangebied als leef- en foerageergebied gebruiken. De steenmarter is een opportunistische soort. Met de toekomstige ontwikkeling en de aanleg van een park blijft het plangebied geschikt voor deze soort als leefgebied. Derhalve gaan met deze ruimtelijke ontwikkeling geen essentiële elementen voor deze soort verloren.

Foto van een steenmarter op 25 juni 2022.

6 Conclusie en advies

6.1 Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?

In het plangebied is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van essentiële elementen van gierzwaluw, huismus, vleermuizen en kleine martachtigen (bunzing, hermelijn en wezel).

Nestplaatsen van de gierzwaluw zijn niet aanwezig in de bebouwing binnen het plangebied. Ook zijn er geen nestplaatsen en foerageergebied van huismussen aanwezig. Tevens zijn er in het plangebied geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes van vleermuizen aangetroffen. Tenslotte zijn er geen kleine marterachtigen binnen het plangebied waargenomen. Op basis van bovenstaande kan een overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied ten aanzien van gierzwaluw, huismus, vleermuizen en kleine martachtigen worden uitgesloten. Een ontheffing Wet natuurbescherming is derhalve niet noodzakelijk. Wel dient te allen tijde rekening gehouden te worden met broedende vogels en de zorgplicht.

6.2 Broedperiode en zorgplicht

De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

Verder kunnen bij (de start van) werkzaamheden in de broedperiode, broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Als dit leidt tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van deze vogelsoort, is een dergelijk nest strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming. De broedperiode loopt globaal van half maart tot half augustus. Er is hiervoor geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Wet natuurbescherming. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedperiode te starten.

6.3 Vervolgstappen

- Houd rekening met broedende vogels;
- Houd rekening met de zorgplicht.

Geraadpleegde literatuur

- BIJ12, 2017a. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017b. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017c. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017d. Kennisdocument Rosse vleermuis. *Nyctalus noctula*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017e. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- Dietz, Ch. von Helversen, O. Nill, D. 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.
- Limpens, H. J. G. A. Twisk, P. Veenbaas, G. 2004. Met vleermuizen overweg. Brochure Rijkswaterstaat en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming.
- Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.
- Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.
- Netwerk Groene Bureaus, Definitielijst Netwerk Groene Bureaus 2020, 16 januari 2020.
- Regelink Ecologie & Landschap , 2020, Ecologische quickscan Sportpark de Brink, Wezep.
- SAB adviseurs in ruimtelijke ontwikkeling, 2022. Ecologische quickscan Sportpark de Brink, Wezep.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5: 1-584. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden
- Zoogdiervereniging & Probos. 2012. Laanbeheer en vleermuizen; met oog voor veiligheid en cultuurhistorie; met bijdragen van E. A. Jansen, M. H. A. van Benthem, C. de Groot, P. Twisk & H. J. G. A. Limpens.

Websites:

www.bij12.nl
www.ndff.nl

www.rijksoverheid.nl
www.sovon.nl
www.vleermuizenindestad.nl
www.vogelbescherming.nl
www.wetten.nl
www.zoogdiervereniging.nl